

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ.

Збірник студентських наукових праць. [Електронний ресурс] / М-во освіти і науки України, УНУС; – Умань, 2024. – 95 с.

Зінаїда БІЛОШКУРСЬКА, кандидат юр.наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних і
правових дисциплін УНУС.
Юлія ШМАЮХ студентка 12-м групи.

Правове регулювання лізингових операцій провадиться відповідно до положень Цивільного кодексу України (ст. 806), Господарського Кодексу України (ст. 292), Податкового Кодексу України, а також Законів України «Про лізинг», «Про фінансовий лізинг» та інших діючих нормативно-правових актів.

Відповідно до цих законодавчих актів лізинг (від англійського lease - оренда):

по перше – господарська діяльність, яка спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів;

по-друге – господарська діяльність, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна;

по-третє – майно може належати лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів, які є обов'язковою умовою договору лізингу;

четверте – лізинг є різновидом цивільно-правового договору.

Результативність лізингових правовідносин пов'язана зі здійсненням певних юридичних дій, зокрема, укладенням лізингового договору, договору купівлі-продажу об'єкта лізингу, складання акту про прийняття об'єкта лізингу в експлуатацію, укладення договору на технічне обслуговування переданого на підставі договору лізингу майна, укладення договору на страхування об'єкта лізингу.

Лізингове договірне зобов'язання полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингоодержувачу нерухомого або рухомого майна, а також визначає економічні і правові засади, правомочності сторін та їхню відповідальність у разі порушення його умов.

На порядок заключення лізингового договору поширюються загальні правила заключення господарського договору.

До істотних умов договору лізингу належать: предмет (об'єкт) лізингу; строк, на який лізингоодержувачу надається право користування предметом лізингу (строк лізингу); розмір лізингових платежів; інші умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.

Предметом (об'єктом) лізингу може бути основні фонди (нерухоме і рухоме майно), не заборонені законом до вільного обігу на ринку і щодо якого немає обмежень про передачу його в лізинг.

Положення Господарського Кодексу України встановлюють обмеження щодо використання предмету (об'єкту) лізингу, наприклад, при передачі орендарю права користування майном, яке є державною (комунальною) власністю. Воно може стати об'єктом лізингу тільки в разі погодження з органом, що здійснює управління цим майном відповідно до закону, а також виключають з числа об'єктів лізингу земельні ділянки, інші природні об'єкти, а також цілісні майнові комплекси державних (комунальних) підприємств та їх структурних підрозділів.

Договір лізингу, відповідно до цивільного і господарського законодавства, достроково може бути припинений за згодою обох сторін – лізингодавцем і лізингоодержувачем. Разом з тим, лізингоодержувач має право відмовитися від договору лізингу в односторонньому порядку, письмово повідомивши про це лізингодавця, у разі якщо прострочення передачі предмета лізингу становить більше 30 днів, за умови, що договором лізингу не передбачено іншого строку. Він має право вимагати відшкодування збитків, у тому числі повернення платежів, що були сплачені лізингодавцю до такої відмови. Лізингоодержувачу (сублізингоодержувачу) забезпечується захист його прав на предмет лізингу нарівні із захистом, встановленим законодавством щодо захисту прав власника.

Законодавство виділяє наступні види лізингу - прямий, непрямий, фінансовий, оперативний лізинг, пайовий лізинг, міжнародний лізинг.

Прямий лізинг, за якого у користування передається майно, що належить лізингодавцеві на праві власності і було набуто ним без попередньої домовленості з лізингоодержувачем.

Непрямий лізинг, за якого у користування передається майно, спеціально придбане лізингоодержувачем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов.

Фінансовий лізинг – це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу.

Податковий Кодекс України розглядає фінансовий лізинг як господарську операцію фізичної чи юридичної особи, що передбачає придбання

орендодавцем за замовленням орендаря основних фондів з подальшим їх переданням у користування орендарю на строк, що не перевищує строку повної амортизації таких основних фондів з обов'язковою подальшою передачею права власності на такі основні фонди орендарю.

При закінченні строку договору фінансового лізингу об'єкт лізингу, який переданий згідно з договором, переходить у власність лізингоодержувача або викуповується ним за залишковою вартістю.

Оперативний лізинг – це господарська операція фізичної чи юридичної особи, що передбачає передачу орендарю права користування основними фондами на строк, що не перевищує строку їх повної амортизації, з обов'язковим поверненням таких основних фондів їх власнику після закінчення строку дії лізингової (орендної) угоди. Після закінчення строку договору оперативного лізингу він може бути продовжений або об'єкт лізингу підлягає поверненню лізингодавцю і може бути повторно переданий у користування іншому лізингоодержувачу за договором лізингу.

Пайовий лізинг – це здійснення лізингу за участю суб'єктів лізингу на основі укладення багатостороннього договору та залучення одного або декількох кредиторів, які беруть участь у здійсненні лізингу, інвестуючи свої кошти. При цьому сума інвестованих кредиторами коштів не може становити понад 80 відсотків вартості набутого для лізингу майна.

Міжнародний лізинг – це договір лізингу, що здійснюється суб'єктами лізингу, які перебувають під юрисдикцією різних держав, або у разі якщо майно чи платежі перетинають державні кордони.

Висновок. Результативність лізингових правовідносин пов'язана з здійсненням певних юридичних дій, зокрема, укладенням лізингового договору, договору купівлі-продажу об'єкта лізингу, укладення договору на технічне обслуговування переданого майна, укладення договору на страхування об'єкта лізингу, а також законодавчого регулювання цих процесів.

Використана література:

1. Господарський Кодекс України. ВВР, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144.
2. Податковий Кодекс. №2755-У1 (2755-17) від 02.12.2010. ВВР. 2011.№13-14.№15-16,№17.ст.112.
3. Цивільний Кодекс України. ВВР, 2003, №№ 40-44, ст.356. Редакція від 08.03.2024.
4. Закон України «Про лізинг». Редакція від 02.10.2001. v_104800-98.

5. Закон України «Про фінансовий лізинг». Редакція від 01.01.2024. 1201-IX.